

Can. IX. Nullus clericus sententiam sanguinis dilbet, aut proferat; aut sanguinis vindictam exerceat, aut ubi exercetur, interfit; nec quisquam Clericus litteras dicat, aut scribat, pro vindicta sanguinis destinandas: nec illam partem Chirurgie exerceat, qua adusionem vel incisionem inducit; nec quisquam purgationis aque ferventis, seu frigide, seu ferri candentis ritum cujuslibet benedictionis vel consecrationis impendat: sciens, quod si ex hujusmodi mori vel membri mutilatio fuerit subspecta, irregularitatis laqueum non evadet.

Vide c. si quis viduam, dist. 50. & c. in Archiepiscopatus, de raptorib. & c. fin. ne Cler. vel Monac. in 6. & clem. unicam, de homicid. item c. sententiam sanguinis, ne cler. vel Monac. & in c. tua nos, de homic.

Can. XI. Districte precipimus, ne Sacerdotes vel Clerici, in quovis Ordine constituti, gladium vel cultellum, quod vulgariter dicitur bord, portent, nisi eis manifesti criminis causa ingruerit: nec tunc absque licentia Prelatorum portent. Vide paulo ante hujusmodi Concilii can. 7.

Can. XXI. Stetimus, ut per omnes Ecclesias Christiana, Oleum sanctum, & Eucharistia sub fidei custodia clauibus adhibitis conserventur, ita ut non possit ad illas manus impia extendi. Si vero is, ad quem spectat custodia, incaute ea reliquerit, tribus mensibus ab officio & beneficio suspendatur: & si per eius incuriam aliquid inde nefarium contigerit, gravius puniatur.

Huc spectat Concilium Lateranense sub Innocentio III. can. 29. qui est 1. sub tit. de cust. Eucharist. Christum. & alior. Sacram. & Concil. Trid. sess. 13. c. 6.

Can. XXXII. Decernimus, ut nemo incognitus ad ministrandum in sacris Ordinibus admittatur, nisi sui Ordinatoris vel successoris eius litteras omni suspitione carentes ostendat, suscepti Ordinis mentionem facientes expressam. Et qui contra constitutionem hujusmodi venire presumpserit, tales ad celebrationem divinorum admittentur, vel retinendo, post trinam admonitionem, vel unam peremptorie, a Divinorum perceptione & ingressu Ecclesie arceantur: & de hoc per Diocesanos Episcopos inquisitio frequens fiat.

6. Can. LXI. In Concilio prohibetur, & Nos prohibemus inviolabiliter observari, ne suppellectilia Sacerdotis propria, seu alia in Ecclesiis reponantur, aut etiam teneantur, nisi propter hostiles incurfus, aut incendia repentina ad eas oporteat habere refugium: sic tamen ut necessitate cessante extra Ecclesias portentur.

Eodem pertinet Lateranense sub Innocentio III. Concilium supra relat. can. 19. in Decretalibus quoque insertus sub titulo, de custodia Euch. c. 2.

Can. LXIII. Precipimus Sacerdotibus, ut divino Officio celebrato, & populo regresso ad propria, Ecclesias suas firmare debeant diligenter. Prohibeant etiam Sacerdotes sub pena excommunicationis choreas in Cemeteriis, vel in Ecclesiis duci: quia, ut ait Augustinus, melius est fœditibus diebus fodere vel arare, quam choreas ducere. Sub anathematis interminatione prohibemus, ne quis civiles causas in Ecclesiis vel Cemeteriis agitare presumat. Nullus etiam de novo edificare in Cemeteriis permittatur, nec sinus, vel immunditie alia in Cemeteriis adjuvantur. Talia facientes quovisque satisfecerint, ad voluntatem Rectoris ab ingressu Ecclesie illius arceantur.

Can. LXIV. Quoniam, sicut audivimus, quidam Monachi & Canonici regulares aliquorum monasteriorum consueverunt extra septa sui monasterii, tam patenter, quam late, tam turpiter, quam damnabiliter per terram sepius evagari: statuimus, ut nullus, excepto Capellano, & illis, quibus ex necessitate administratio competit, septa monasterii sui exire audeat, nisi prius ab Abbate, vel Priore, seu Preposito: & si Abbas, vel Prior, seu Prepositus presentes non fuerint, ab eorum Vicariis vel aliis potestatem habentibus, eis specialiter licentia sit concessa: quibus Abbas, seu Prior, vel Prepositus, vel eorum Vicarii sine causa necessaria, vel rationabili, ex eundi licentiam non concedant. Nec etiam obtenta licentia sine socio quis pedes exire presumat. Si vero Abbates, Priores, Prepositi, vel alii regulares Prelati, seu eorum Vicarii in aliquo premissorum negligent inventi fuerint, vel remissi, suspensionis, vel majoris vindictæ sententia a diocesanis suis noverint puniendos.

His suffragatur Concilium Moguntinum tempore Leonis Papæ tertii, & Caroli Magni c. 11. sic statuens: Abbates & Monachi in eorum clastro permaneant, nullusque ex eis foras vadat, nisi per necessitatem Monachus ab Abbate mittatur in obedientiam. Nec foris manducet, neque bibant sine permissione Abbatis, nec ad con-

vivia secularia vadant. Item Regula S. Pachonii sic præscribit c. 30. & 44. Nullus solus foras mittatur ad aliquod negotium nisi juncto ei altero. His conformia jubet regula S. Benedicti: Sed nec frater in via dirigitur solus, sententia Patrum nos docet, que dicit, ad necessaria querenda bini egrediantur, vel terni fratres, & tales quibus creditur, non qui verborum aut gulam sequeantur. Constitutiones etiam Carmelitarum p. 1. c. 3. §. 11. ita faciunt: Nullus sine socio nisi ex justa admodum causa iter agere sinatur: binos enim discipulos Dominus misit, bini ergo exeuntes individui procedant. Et quidem Christus Dominus Luc. 10. designatos septuaginta duos discipulos misit binos ante faciem suam. Et post ejus resurrectionem ejus discipuli hoc præscriptum suo firmarunt exemplo: Cleophas & socius ejus simul eunt in Castellum Emmaus. Petrus & Joannes simul currunt ad monumentum; simul ascendunt in templum; simul mittuntur Samaritiam. Saulus & Barnabas iussu Spiritus sancti segregantur in opus Evangelii. Judas & Silas destinantur Antiochiam. Et Paulus cum Sila iussu Syriam. Denique ipse Justinianus Imperator in Novella de Monachis, vult Monachos irrefragatos ac invicem testes mutue honestatis esse. Concludit sapienter Eccl. cap. 4. Melius est duos esse simul quam unum: habent enim emolumentum societatis sue. Si unus ceciderit, ab altero succietur; ut soli, quia cum ceciderit, non habet sublevantem se.

CONCILIIUM AVENIONENSE

Anni 1270.

1. Anno Domini 1270. Idibus Julii venerabiles Patres, Domini B. Dei gratia Arelatenfis Archiepiscopus, R. Cavallicensis, G. Carpentorach. Zoen. Avenion. N. Vasionensis. P. Auriacensis, I. Trica tribus Episcopi, Arelatenfis Ecclesie Suffraganei, atque multi alii Prelati ejusdem Provinciae apud Avenionem in Provinciali Concilio promulgata servari per totam eandem Provinciam mandaverunt: licet eadem non sint statuta, sed in formam pronuntiata fuerint statutorum.

Can. I. Ut alienationes bonorum Ecclesiasticorum revocentur. Alienationes factas de possessionibus Ecclesiarum, sine Diocesanorum consensu, Rectores, sive Priores earundem Ecclesiarum, sive sint alienatores seu eorum successores, studeant celeriter revocare, quatenus processerint de facto: alioquin per Diocesanos locorum, tam dicti Rectores seu Priores, quam Abbates, seu alii ad quos spectant alia Ecclesie, ad id admonitione premissa per censuras Ecclesiasticas compellantur.

2. Can. II. Ut pecunia legata ad arbitrium executorum dividatur in causas pias. Cum autem testator legat certam pecuniam quantitatem, vel res alias pro forestis suis distribuendas arbitrio gardiatorum seu executorum testamenti sui: nec exstant certa persone, quibus; seu inter quas pecunia, seu res sic legata distribuatur: statuimus, quod pecunia seu res prædictæ per ipsos executores de consilio tamen & assensu Prelatorum, ne fraud aliqua per ipsos gardiatores valeat procurari, in pias causas dividantur. Et nisi testator tempus præfixerit ad hujusmodi persolvenda, dicti executores per Diocesanos locorum ea infra annum solvere per censuras Ecclesiasticas compellantur.

3. Can. III. Ut Archiepiscopus & Suffraganei se invicem juvent in sententiis servandis & publicandis. Item statuimus, quod dicti Archiepiscopus & ejus Suffraganei mutuum sibi adinvicem auxilium in sententiis servandis & publicandis præsent, cum per illum, qui ipsas sententias tulit, fuerint requisiti.

4. Can. IV. Ut qui habent personatus & beneficia curata, Presbyteri fiant intra annum. Item statuimus, quod illi, qui habent personatus etiam sine cura, seu beneficia curam animarum habentia, compellantur per Diocesanos, per subtractionem beneficiorum, infra annum in Presbyteros promoveri, nisi rationalem causam ostenderent, quare infra annum non possent, vel deberent; vel nisi sint Archidiaconi, quibus sufficit quod sint Diaconi, & quod in Diaconatu ministrant.

5. Can. V. Ut expense factæ in Legatis Apostolicis solvantur de contributione Ecclesiarum. Item statuimus, quod si Episcopus vel aliquis Rector alicujus Ecclesie de Diocesi necessarias expensas fecerit in Legatis & Nunciis Sedis Apostolicæ, expense illa solvantur de communi contributione Ecclesiarum totius diocesis: & ista expense semel in anno in una Synodo colligantur.

6. Can. VI. Ut personatibus assignentur certi redditus. Item statuimus, quod Episcopi & Capitula assignent, & de-

Concilium Regiense, ann. 1285.

& deputent Clericis in personatibus, seu dignitatibus sue Ecclesie constitutis, qui carent redditibus, certos redditus juxta facultates suas, & qualitate dignitatis sine magno præjudicio aliorum, quod videtur posse fieri ibi præsertim, ubi communia bona habentur.

7. Can. VII. Ut Religiosi & Clerici non querant defensionem secularem contra Episcopos. Item statuimus, quod si Religiosi vel Clerici seculares se in guidagio seu defensione seculari posuerint contra Episcopos & Prelatos suos, nisi canonica admonitione premissa illi guidagio seu defensioni penitus renunciaverint, per Diocesanos excommunicentur: alias per subtractionem beneficiorum, si quod habent, si hac contempserint, puniantur.

8. Can. VIII. De Clerico, qui Episcopum, Prepositum, &c. graviter læserit. Item statuimus, quod si quis Clericus Episcopum, seu alium in personatu & dignitate, seu Canoniam alicujus Ecclesie constitutum factis vel verbis graviter debonestaverit; non admittatur ulterius ad aliquod beneficium illius Ecclesie, nisi passo injuriam satisfecerit de injuria seu de offensa.

9. Ad supra memoratum cap. 4. de Presbyteris ante anni lapsum ordinandis, iis quibus beneficium curam habens animarum incumbit, optime providerat Concil. Lateranense generale sub Alexandro Papa III. & habetur c. cum in cunctis. §. inferiora, de electio. Quam constitutionem instauravit Concilium Trid. sess. 24. c. 12.

CONCILIIUM REGIENSE

Anni 1285.

1. Concilii hujus, antequam typis publicaretur, singularis amicitia ergo mihi copiam fecit Vir clarissimus antiquitatum Ecclesiasticarum sedulus illustrator Josephus Antelmus Ecclesie Forojulienfis Gallicanae Canonicus simul & ornamentum. Eiusdem mentionem Concilii fecerat in Annalibus Aquilensis Ecclesie vir de patria sua egregie meritus Scholasticus Pittonus in Rostagni Archiepiscopi vita. Sed quia prope diem Concilium illud cum eruditis Antelmi observationibus prohibet in lucem, ne quasi anser inter argutos videar olores interstrepere, unum dumtaxat aut alterum illius Canonem delibabo. Celebratum porro fuit ann. Christi. M. CC. LXXXV. VI. Kal. Martii in Ecclesia Cathedrali Rejorum Apollinarium, presidente Rostagno Archiepiscopo Aquis, cui assederunt Suffraganei Episcopi Aptensis, Regiensis, Sistaricensis, Forojulienfis, Vapincensis autem Episcopi iusta de causa absentis vices tenuit Prepositus Ecclesie Vapincensis. Duoque interfuerunt Abbates Crociensis & Lurenfis. Eodem tempore Carolus ejus nominis secundus Apuliæ & Siciliæ Rex & Comes Provincia, Andegavorumque Dux, detinebatur Barcinone captivus a Petro Aragonensium Rege, Siciliaque in valore. Præcipuum vero sacra Synodus curam habuit devotas preces tota Provincia indicendi univerfo Clero, & populo, additis quadraginta dierum indulgentiis pro captivi Principis liberatione, atque inter Principes stabilenda pace. Sic effectum est, ut propitiato piis precibus Numine absque ullo bellorum tumultu Carolus in libertatem dimissus fuerit, certis quibusdam conditionibus, quæ fidelibus sortitæ sunt effectum, dimissa sub Aragonensi Sicilia.

2. Can. III. Item quoniam frequenter contingit, quod census Ecclesiarum nostra provincia ab aliquibus augmentantur, & nonnunquam per rectores aliquos subtrahuntur: statuimus, & concorditer ordinamus, ut quilibet Prelatus in sua Diocesi cartularium proprium habeat, in quo nomina, census, & qualibet alia bona Ecclesiarum integritate conserventur, ne fraude seu malitia alicujus aliquatenus occultentur per aliquem, vel mutantur.

Admodum conducibilis est canon iste, quo providetur bonorum & jurium Ecclesie conservationi, ne scilicet per negligentiam vel detentorum malam fidem dilapidetur, disperdatur, ac deperat sacrum Christi patrimonium. Vasense seu Vasionense Concilium primum sub Leone Papa I. ann. Chr. 442. can. 1. oblationes Ecclesie fidelibus defunctis relictas qui retinent, aut reddere

demorantur, ab Ecclesie communione rescindit. Et assignatur c. qui oblationes, 15. q. 2. Graviter aut Hieronymus epist. 2. ad Nepotianum: Amico quippiam rapere, furtum est: Ecclesiam fraudare, sacrilegium. Deinde Concilium Arelatense secundum sub eodem Leone I. canonem istum Vasensem allegat, suaque auctoritate confirmat can. 47. His succedens Concilium Agathense sub Symmacho Pontifice ann. Chr. 506. eadem iterat can. 4. adversus quoscunque sine Clericos, sive seculares. Idemque Concilium can. 49. Clericos & Sacerdotes deponi jubet, quicumque de rebus Ecclesie sibi creditis alienare, vendere ausi fuerint: & repetitur 12. q. 2. c. Diaconi vel Presbyteri. De scripturis autem aut documentis rerum aut jurium, non ab simili sollicitudine decernitur ab eadem Agathensi Synodo can. 26. Si quis de clericis documenta, quibus Ecclesie possessio firmatur, aut supprimere, aut negare, aut adversariis fortasse tradere damnabili & puniendâ obstinatione presumpserit, quicquid per absentiam documentorum damni Ecclesie illatum est, de propriis facultatibus reddat & communione privetur. Hi etiam, qui in damno Ecclesie instrumenta Ecclesie impie sollicitatis traditoribus susceperint, pari sententia feriuntur. Et repetitur in Decreto, 12. q. 2. c. si quis de clericis. Parem curam habuit providendi, ne Ecclesie paria damna inferantur, œcumenica Synodus VIII. contra Photium sub Hadriano II. Pontifice. Enim vero can. 15. omnes rescindit bonorum Ecclesie sive mobilium sive immobilium distractiones sub pena depositionis, cum obligatione restituendi; & anathemate ferit, quicumque receperit, nec restituerit. Profertur iste canon a Gratiano, 12. q. 2. c. Apostolicos. Denique Aquis Synodus provincialis anni 1585. tit. de capitulis, sic edicit: Si quis instrumenta fundationum, bonorum, reddituum, privilegiorum, & jurium ad Episcopatum, aut ad Capitulum, aut ad aliquam dignitatem, & prebendam, aut capellaniam, aut ad quancunque Ecclesiam vel Monasterium spectantium, apud se celaverit, nec intra spatium trium mensium restituerit Episcopo, aut Capitulo, aut ipsarum Ecclesiarum & monasteriorum Prepositis, manebit per hanc ipsam Synodum ipso facto excommunicatus: nec ab Episcopo absolvetur, donec juramento affirmaverit omnia a se restituta. Ibidemque decernitur, nec licere Episcopo sine assensu capituli, nec capitulo sine assensu Episcopi, atque aliorum Superiorum alienare. Eadem Synodo sub tit. de Episcopis, consulte provisum est circa finem, ut defuncto Episcopo quamprimum archivi Episcopalis duarum diversarum ferarum claves Notarii publici fide duabus fidelissimis personis tradantur, tandiu serventur, donec alius fuerit creatus Episcopus, cui illas restituant, & rationem de singulis scripturis in inventario notatis eorumque custodia committant eidem reddant.

3. Can. IX. Item si quis ab excommunicationis sententia, quam pro contractis debitis, & maxime ubi juramento se astrinxerat, vel ob manifestam offensam incurerat, in infirmitate vel morbis articulo fuerit absolutus, si sanus factus, aut intra mensem a convalescentia numerandum satisfactionem distulerit, ut premissis, vel injunctum ei exiit, ab inde in antea nulla nova monitione ulterius expectata, in eadem ut prius excommunicationis sententiam reincidat, & publice addita violatione data fidei nunciatur. Si vero de illa agritudine moriatur, heredes ejus ad hoc emendandum & observandum per censuram Ecclesiasticam compellantur, vel executores, aut bonorum possessores, si alios non habeat.

Canon hic conformatur in corpore juris Canonici constituto Bonifacii Papæ VIII. c. eos qui de sent. excommun. in 6. qua decernitur, absolutum propter mortis articulum ac periculum, vel aliud impedimentum a Presbytero, a quo alias absolvi non potuisset, si cessante impedimento se non presentat, cui soli competeat absolvendi potestas, in pristinam reincidere excommunicationem: similique reincidentie locum esse in eo, qui post obtentam a Summo Pontifice absolutionem cum onere se sistendi coram Ordinario, aut cuiquam satisfaciendi, cum primum commode poterit, negligit id præstare. Observa constitutionem istam Concilium Regiensis de reincidentia esse vetustiore omni hac de re mentione, quæ legitur in corpore juris. Qui enim primus de reincidentia constituit Bonifacius VIII. non nisi nono post hanc Synodum anno Pontificatus iniiit.